

[Poul Dam.]

langstrakt og besværlig procedure. Dernæst skal vi ikke være alt for romantiske og sige, at bare vi nægter at sige, at der er en deling, så får vi også genforeningen uden videre.

Over for hr. Niels Westerby, som talte meget om Tyskland, vil jeg gerne nævne et af problemerne i forbindelse med Øst-tyskland og anerkendelsen eller optagelsen af en eller anden form for forbindelse. Jeg beder om, at man ved lejlighed vil gennemlæse vort forslag; der står ikke noget om diplomatisk godkendelse; der står noget om at optage statslige forbindelser, hvilket kan være noget mere eller noget mindre — det behøver ikke nødvendigvis at være en diplomatisk forbindelse på ambassadørplan; det kan også være en tilnærmelse til det. Men for Tysklands vedkommende er den nuværende situation jo den, at vi ved at anerkende og alene anerkende en regering i Bonn dermed også har anerkendt en ganske bestemt præntion fra forbundsregeringens side, nemlig at denne regering juridisk og i enhver international sammenhæng har ret til at tale på hele det tyske folks vegne. Derved har man altså taget ganske afgjort stilling i en genforeningsstrid — i virkeligheden taget stilling til, at en genforening kun — efter vort synspunkt — kan foregå på det vesttyske grundlag. Det forekommer mig at være en situation, som ikke let kan ses at føre til en fredeliggørelse eller til en genforening ad fredelig vej. Denne præntion må fjernes, før man kan få en forening af de to tyske stater.

Nu kan man sige — og jeg er ganske enig i dette — at den regering, der sidder i Den tyske demokratiske Republik, ikke er en folkevalgt regering i den forstand, hvori vi ønsker at se den. Men man kan vel også sige — det er alle Tysklandskendere i hvert fald enige om — at hvis man havde haft en folkevalgt regering i et samlet Tyskland, ville man med alt det, vi ved om befolkningsgrundlaget i Tyskland, som det har været før og er nu, ikke have haft en

kristelig-demokratisk regering i Tyskland i så mange år, men en regering med et andet partipolitisk grundlag — og det havde måske, forhåbentlig, været noget andet.

Ordføreren for forslagsstillerne (Gert Petersen): Jeg vil gerne takke stats- og udenrigsministeren for de bemærkninger, han fremsatte om forslaget. Jeg havde som sagt ikke ventet, at det var blevet accepteret i sin fulde udstrækning. Men jeg havde indtryk af, at man fra regeringens og regeringspartiets side — det synes jeg også fremgik af det, hr. Per Hækkerup sagde — er opmærksom på, at den internationale situation udvikler sig hurtigt i vore dage, at der sker store ændringer, og at det derfor kan have interesse at se nærmere på disse problemer og i hvert fald se på, om man ikke kan løse lidt hist og her. Det er altså det, jeg tænker mig med udvalget — og jeg vil understrege det, hr. Poul Dam sagde, nemlig at vort forslag omtaler de statslige forbindelser i almindelighed; det er ikke nødvendigvis og må ikke opfattes som et forslag om fuld diplomatisk forbindelse. Det synes jeg også fremgik af de bemærkninger, jeg har gjort her tidligere.

Jeg vil også sige tak til hr. K. Helveg Petersen for de betragtninger, han fremkom med i forbindelse med det tyske spørgsmål og Vietnamspørgsmålet — betragtninger, som jeg er meget glad for, og som jeg tror vil gå ind i den diskussion, der føres i offentligheden, fremover.

Til hr. Per Federspiel og hr. Erik Kragh vil jeg også sige tak, men det er mere af høflighed, for jeg kan ikke være så enig med dem i de betragtninger, de fremkom med. Jeg tror især, at man undlod — og det synes jeg nok at flere af talerne gjorde — at komme ind på et centralt spørgsmål, nemlig hvordan får vi afspændingen i gang? Det er jo rigtigt, som det er blevet sagt flere gange, at socialistisk folkepartis forslag ikke er dikteret udelukkende af helt nøgterne, kolde, folkeretlige principper; der